

Reactie Consumentenbond Internetconsultatie beleidsprogramma Klimaat

De Consumentenbond heeft met hoge interesse kennisgenomen van het concept Beleidsprogramma Klimaat. Wij lezen hierin een plan vol goede intenties, maar missen nog concrete uitwerking op diverse punten. Het beleidsprogramma dient een uitwerking te vormen van de kabinetsplannen, maar de concreetheid mist nog. Hierom willen wij op diverse punten aanbevelingen meegeven, waarvan wij hopen dat deze een plaats kunnen krijgen binnen het kabinetsbeleid:

Onze aanbevelingen:

- 1. Zet isolatievouchers in om isoleren voor consumenten toegankelijk te maken**
- 2. Schaf de degressieve energiebelasting af**
- 3. Baseer energielabels op de primaire energievraag van de woning**
- 4. Bouw een stevige waarborg in voor een redelijke terugleververgoeding bij afbouw van de salderingsregeling**
- 5. Focus op lange termijn, all-electric oplossingen voor de consument**

1. Zet isolatievouchers in om isoleren voor consumenten toegankelijk te maken

De Consumentenbond is positief over de verduurzamingsplannen van het kabinet, waaronder het Nationaal Isolatieprogramma. Toch is er nog ruimte voor verbetering. Het is een gemiste kans dat er geen isolatievouchers komen. Daarmee zouden consumenten verbeteringen op het gebied van isolatie die onder subsidieregelingen (ISDE) vallen, niet eerst zelf voor hoeven te schieten. Ook zijn in de verduurzamingsplannen geen kwaliteitseisen voor aanbieders van isolatiemaatregelen opgenomen.

2. Schaf de degressieve energiebelasting af

Er zijn eveneens een paar kleine wijzigingen in de energiebelasting aangekondigd. Die zullen tot een kleine lastenverlichting voor huishoudens leiden. Maar ze gaan voorbij aan het grootste probleem van de energiebelasting: momenteel betalen industriële grootverbruikers veel minder per eenheid energie dan kleinverbruikers. Daardoor is vervuilen goedkoop, terwijl het klimaat en consumenten de rekening betalen. Daar moet een einde aan komen. Het wordt echt tijd dat de vervuiler zélf gaat betalen. Het degressieve stelsel van energiebelasting moet op de schop. Wij zouden graag zien dat het kabinet dit opneemt in haar plannen én hiervoor pleit in de behandeling van het European Tax Directive (ETD) voorstel op Europees niveau. Volgens het voorstel van de Europese Commissie is een degressief stelsel straks niet meer toegestaan. Wij willen dat Nederland zich niet verzet tegen dit element van het ETD-voorstel.

3. Baseer energielabels op de primaire energievraag

Tot nu toe zet Nederland zich binnen de onderhandelingen over de Europese Energy Performance of Buildings Directive (EPBD III) in voor het blijven koppelen van het energielabel aan het primair *fossiel* energieverbruik i.p.v. akkoord gaan met het voornemen van de Europese Commissie om het labelletter te koppelen aan de primaire energievraag van de woning. De Consumentenbond, evenals onze Europese koepelorganisatie [BEUC](#), steunt het voorstel van de EC juist wél. De herziening van de EPBD biedt namelijk een mooie kans om het energielabel zo in te richten dat het doet wat het zou moeten doen: potentiële nieuwe bewoners van een woning een zo goed mogelijk beeld geven van bouwkwaliteit en isolatieniveau van de woning.

Het baseren van energielabels op de primaire energievraag voorkomt misleiding van de consument. Een berekening gebaseerd op 'fossiele' energievraag kan ervoor zorgen dat een tochtige, matig geïsoleerde woning die bijvoorbeeld wel zonnepanelen op het dak heeft of op een warmtenet met een duurzame bron is aangesloten, een relatief goed label krijgt terwijl de energiebehoefte van die woning hoog is. Dat zet consumenten op het verkeerde been. En het gevolg hiervan is ook dat het ene label C een heel ander verwarmingscomfort kan betekenen dan het andere label C.

Zonnepanelen buiten de energielabels houden zorgt voor een eerlijker duurzaamheidsbeeld. De potentiële koper kan – ook zonder energielabel - makkelijk zien of de woning zonnepanelen heeft, maar kan niet zelf de thermische schil (bouw kwaliteit, mate van isolatie en kierdichtheid) beoordelen. De kwaliteit van de bouw en de (na-)isolatie moet mede daarom leidend zijn voor het energielabel van een woning. Andere relevante zaken, zoals of de woning zonnepanelen heeft, zouden niet in de energielabelklasse verwerkt moeten worden, maar vermeld moeten worden in de bij het label horende documentatie.

4. **Bouw een stevige waarborg in voor een redelijke terugleververgoeding bij afschaffing van de salderingsregeling**

Zonnepanelen zijn bij consumenten populairder dan ooit: het aantal huishoudens dat ze op het dak heeft liggen zal dit jaar de 2 miljoen passeren. Deze populariteit heeft echter niets met het energielabel te maken, maar alles met de salderingsregeling (en recentelijk ook de hoge energieprijzen). Als de Kamer de groei van zon-op-dak niet wil hinderen, kan zij beter nog eens kritisch naar het wetsvoorstel over de afbouw van de salderingsregeling kijken dan zich op het energielabel richten. Wij zouden daarom graag in **de nieuwe Energiewet** een stevige waarborg zien voor een ‘redelijke terugleververgoeding.’

In de huidige situatie is de energieleverancier verplicht de stroom die je teruglevert op jaarbasis te verrekenen met de stroom die je afneemt (salderen). Helaas is het kabinet voornemens de salderingsregeling af te bouwen. De Consumentenbond begrijpt niet waarom. De belangrijkste grond voor het afbouwen van de salderingsregeling was de steeds grotere **belastingderving**, maar deze redenering correleert niet meer met de huidige situatie. Allereerst is de energiebelasting op stroom door het kabinet (weliswaar tijdelijk) flink verlaagd. Bovendien sluit het voorstel van de EC voor de herziening van de ETD een degressief energiebelastingstelsel uit. Hierdoor blijft van die derving niet veel meer over. Het aantasten van het draagvlak onder burgers voor de energietransitie - als gevolg van het afbouwen van de salderingsregeling – wordt derhalve niet langer gerechtvaardigd vanwege de relatief beperkte kosten van de regeling. Een tweede argument voor de afbouw van de salderingsregeling was **de stimulering van eigengebruik** van opgewekte stroom, om zo het stroomnet te ontlasten. Echter, ook bij afschaffing van de salderingsregeling zullen thuisaccu's, die huishoudens nodig zouden hebben om een veel groter percentage van de opgewekte stroom zelf te gebruiken, voor consumenten voorlopig onrendabel blijven. Daarnaast kunnen ze de seizoens-onbalans niet helpen opheffen.

Dat Minister Jetten heeft besloten de afbouw van de salderingsregeling pas in 2025 te laten beginnen, zien wij als een goede eerste stap. Het is dus wel essentieel dat er dan tegelijkertijd een stevige waarborg wordt ingebouwd voor de ‘redelijke terugleververgoeding’, die immers voor veel meer consumenten relevant wordt als salderen niet meer 100% mogelijk is. Dit moet worden opgenomen in de nieuwe Energiewet. De recente uitspraken van de minister over een ‘maximum’ op de terugleververgoedingen, en het willen vastleggen van dit punt in lagere regelgeving omwille van marktwerking, duiden niet op het bieden van langjarige zekerheid aan consumenten over het financiële rendement op hun zonnepanelen.

5. **Focus op lange termijn, all-electric oplossingen voor de consument**

Het beleid (zowel het Actieplan HWP als het beleidsprogramma) lijkt erop gericht dat hybride warmtepompen niet alleen een goede tussenstap zijn (naar all-electric) maar ook een eindoplossing. Dat zou dan i.c.m. groen gas groene waterstof moeten zijn. Dit acht de Consumentenbond totaal niet realistisch en bovendien een hele dure optie voor consumenten. De koepel van Europese consumentenorganisaties [BEUC](#) toonde al aan dat all-electric in alle onderzochte landen uiteindelijk de laagste ‘total cost of ownership’ voor consumenten zal hebben. Wij vinden het goed dat hybride warmtepompen gestimuleerd worden, maar niet dat verzwegen wordt dat dit uiteindelijk in de meeste gevallen een tussenstap moet zijn. Daaropvolgend moet het helder zijn dat - voor wie het al mogelijk is - het overslaan van de hybride warmtepompstap om meteen naar all-electric te gaan beter is. Wij zijn bang dat dit door de sterke focus op hybride in de plannen wordt vergeten.

Bij grootschalige uitrol van hybride warmtepompen moet daaropvolgend ingezet worden op installaties die later makkelijk om te zetten zijn naar volledig elektrisch. Als mensen de hybride warmtepomp combineren met grootschaliger woningrenovatie, zou het installeren van lage temperatuurverwarming (geschikt voor all-electric) alsmede vergaande isolatie gestimuleerd moeten worden. Anders wordt er een lock-in van een stookstelsel waar gas voor nodig is gerealiseerd. Bovendien heeft vanuit energetisch en financieel oogpunt verwarmen op zo laag mogelijke temperatuur ongeacht de keuze voor het verwarmingssysteem *altijd* de voorkeur, want het bespaart veel energie.

Afsluitend

Concluderend zien wij nog veel kansen voor de uitwerking van het beleidsprogramma. Wij zijn erg benieuwd naar een terugkoppeling op onze aanbevelingen. Wij gaan graag in gesprek. Schroom niet om contact met ons op te nemen.

Met vriendelijke groet,

Eef Brands
Public Affairs adviseur
Consumentenbond